

ICS – veien videre

Jeg har fått som utfordring fra ”Brannmannen” å avslutte (foreløpig) artikkelserien om ICS. Det meste er sagt om bygging av innsatsorganisasjonen, om selve innsatsledelsessystemet ICS og det arbeidet som er gjort i noen regioner for å tilnærme seg bruken av ICS innenfor ett av våre ansvarsområder, skogbrann.

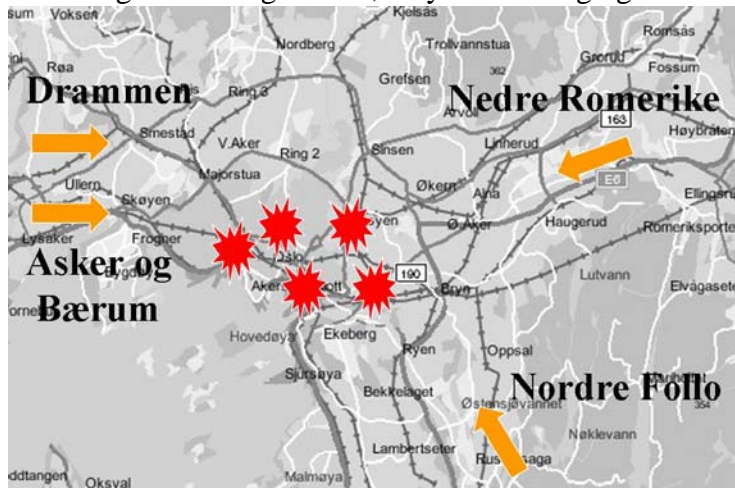
Som de andre artikkelforfatterne fikk jeg anledning til å besøke National Interagency Fire Center i Boise i USA og studere ICS i teori og praksis. Mitt besøk var i 2005. Nå i år har DSB's ledelse representert ved John Lea, Finn Mørch Andersen og Hans Kristian Madsen samt brannsjef i Skien, Guttorm Liebe (for andre gang) besøkt samme sted i tillegg til FEMA (Federal Emergency Management Agency) i Washington DC og Los Angeles County Fire Department.

Øvelse Oslo

Jeg skriver dette en uke før Øvelse Oslo 2006. Øvelsen setter hovedstaden på hodet i en 30 timers periode og vil by på mange utfordringer i håndtering av store hendelser. Eller retttere sagt flere store hendelser samtidig. Vi snakker stadig vekk om samtidige hendelser i forhold til å sikre oss ressurser lokalt, men hvor mye har vi gjort for å sikre at vi faktisk kan håndtere de samme hendelsene når de i tillegg er store? Og håndtering for oss, betyr livredning og begrensning av skadeomfang. Dette

må vi bruke kreftene på å være gode på, også når hendelsene er store eller langvarige. Konsekvensene for samfunnet for øvrig må andre gode krefter ta seg av.

Bakteppet for Øvelse Oslo er terroranslagene mot Madrid og London. Koordinering og kommunikasjon forventes å bli den største utfordringen. Kan vi bruke ICS som et ledelsesverktøy for vår del av innsatsen i redningstjenesten?

*ICS Øvelse Oslo:
Under Øvelse Oslo 06 blir ressurser fra hele regionen benyttet.*

Samhandling

Det er en nasjonal målsetting å bli bedre på håndtering av store brann- og ulykkeshendelser. Hvis vi skal oppnå det, må vi både organisere oss og øve med storskala som ledetråd. Vi i brannvesenet kan forbedre vår evne til håndtere store hendelser enten ved å slå oss sammen til så store enheter at vi håndterer det meste på egenhånd eller å sørge for at vi kan utnytte hverandres ressurser i et standardisert system. I dagens organisering av brannvesenet må vi velge det siste, og jeg tror vi kan få til mye.

I ICS-systemet er det noe som heter ”incident complexity analyses”. Man stopper opp et øyeblikk for å vurdere hvor stor hendelsen kan bli og hva som vil være ressursbehovet på kort og lang sikt. Hvis konklusjonen er at ”dette er stort eller langvarig”, må tiltakene være deretter. Det må ikke være tilfeldig hva som skjer hvis en lokal brannsjef velger å trykke på ”den store røde knappen”. Han vil trenge mannskapsressurser, materiell, forsyninger og

ledelsesstøtte. 110-sentralen kan hjelpe han et stykke på vei, men det er begrenset hva et par mann kan få til.

I Øvelse Oslo er jeg den lokale brannsjefen, og jeg ber om hjelp fra nabobrannvesen i regionen.- Drammensregionens brannvesen, Asker og Bærum brannvesen, Nedre Romerike brann- og redningsvesen og Nordre Follo brann- og feiervesen. Disse er ”forhåndsvarslet” og positive til å delta på øvelsen. I reelle hendelser av den størrelse vi forventer oss i Øvelse Oslo, ville jeg slått den geografiske sirkelen enda større enn dette. Det er ingen grunn til at vi ikke skal kunne trekke på ressurser som befinner seg to timer unna i kjøretid. I øvelsen skal fem brannvesen gjøre innsats samtidig i komplekse hendelser. I tillegg vil Siviltforsvaret bidra. Det krever et forutsigbart system både for den som avgir ressurser og den som mottar. ICS er et slikt system.

*ICS vannbomber:
Artikkelforfatteren i Hercules vannbombefly (NIFC, Boise USA).*

Tordenskiolds soldater

En av de andre artikkelforfatterne i ”ICS-serien”, Guttorm Liebe, beskriver ofte ledere i brannvesenet som ”Tordenskiolds soldater”. Vi forventes å kunne håndtere en rekke oppgaver samtidig. Dette har vi til fulle fått merke i forberedelsene til Øvelse Oslo.

Oslo brann- og redningsetat forventes å stille med følgende:

- representant i **Lokal RedningsSentral** på Politihuset som rådgiver for politimesteren (brannsjefen)
- representant til politiets operative stab på Politihuset (en brigadesjef)
- representant til Lokal kriseledelse på Rådhuset (en overordnet vakt)
- flere Fagleder brann med erfaring fra større hendelser (brigadesjef/utrykningsledere)
- en innsatsstyrke, som i alle fall i startfasen, skal ligne på den vi kan stille med i en normalsituasjon.

I tillegg har vi valgt å sette vår egen støttestab etter ICS-modellen (stabsleder er overordnet vakt de aktuelle dagene).

Siden dette er en stor øvelse, har vi også noen sentrale ledere i øvelsesstaben som dermed ikke kan delta i vår organisasjon under øvelsen.

Alt dette får vi til med et nødsrik siden alle jo er forberedt på at 17. og 18. oktober er røde dager i kalenderen. På de normale røde dagene i kalenderen, vet vi at situasjonen er en annen. Mannskapsstyrken er på plass, men det kan være så som så med tilgjengelige ressurser i eget korps forøvrig. Like naturlig som det da bør være å kalle på mannskapsressurser fra nabokommunene, bør det kunne være å kalle på ledelsesressurser. For eksempel til å dekke lederfunksjoner i støttestab. Hvis jeg tillater meg å tenke tanken helt ut, kunne det være fristende å kalle på støttestaben fra Buskerud (beskrevet i ”Brannmannen” nr. 4 2006) hvis vi

skulle få en stor skogbrann i Nordmarka. Pr dato er den staben både godt organisert og øvet. Vi kan kanskje ha annen kompetanse å bidra med andre veien.

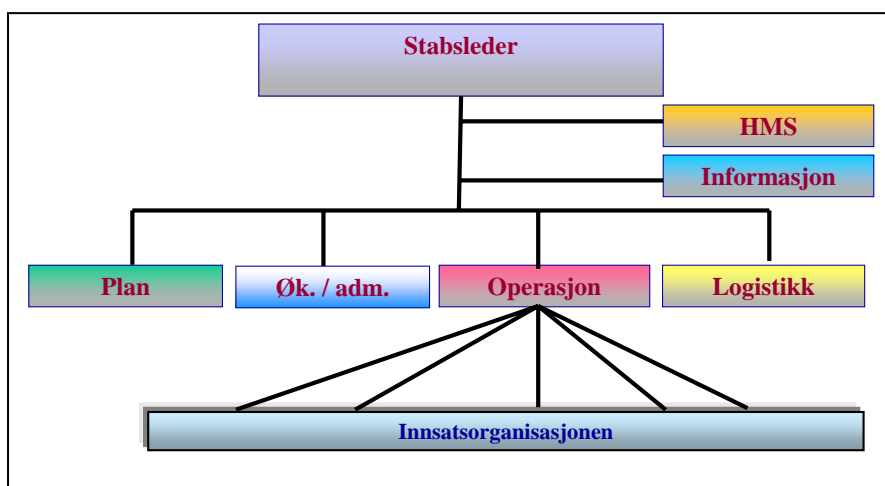
*ICS napalm:
Artikkelforfatteren, i standard
bekledning på skogbranner i
USA, sammen med en erfaren
"napalmbomber". Utstyret
brukes til brenning av
branngater.*

Støttestab i redningstjenesten

ICS er så langt innført i noen fylker i forbindelse med skogbrannbekjempelse. Skogbrann er ikke redningstjeneste og brannsjefen leder innsatsen. Sånn sett en god prøvekanin ettersom man unngår redningstjenestens faginndeling, som i utgangspunkt ikke er i tråd med ICS sitt utgangspunkt om én leder for hver sektor eller ansvarsområde.

I Øvelse Oslo setter vi egen støttestab på Hovedbrannstasjonen. Vi må erkjenne at verken 110-sentralen eller politiets operative stab kan løse oppgavene for oss når hendelsene blir store eller langvarige. Hovedoppgaven til staben vil først og fremst være ressursinnhenting og koordinering. Rolleforståelse i forhold til den operative organisasjonen, som ledes av politiet, er viktig. Staben må fungere som en støttestab i ordets rette forstand ettersom stabsleder ikke har direkte myndighet over de operative valgene på skadestedene

Under øvelsen vil stabens oppgaver være:

Stabsleder- lede stab og være bindeledd mellom brannvesenets organisasjon, brannsjef i LRS og representant i kommunal kriseledelse.

Info- sørge for intern informasjon til alle ansatte som ikke er direkte involvert i hendelsene. Informere om mannskapsbehov over tid m.m. Holde andre brannvesen og andre potensielle bidragsytere informert om hendelsene. Befolkningsinformasjon om håndteringen av selve hendelsen er først og fremst politiets ansvar.

HMS- følge opp sikkerheten i forbindelse med skadestedsarbeidet. Følge opp at defusing (samtale om det man har opplevd under innsatsen) blir gjennomført. Vurdere behov for og forberede debriefing. Følge opp skade på eget personell.

Plan- det forventes ulykkeshendelser der skadestedsarbeidet har begrenset varighet. Operative planer er det sannsynligvis lite behov for. Vil sørge for at det etableres ressursplan for hele øvelsesperioden. Dokumentere etatens arbeid utover ren loggføring (som vil skje i 110-sentralen).

Logistikk- vil under denne øvelsen først og fremst sørge for at samband, telefoni og datakommunikasjon fungerer.

Økonomi/administrasjon vil beregne og dokumentere utgifter i forbindelse med eventuell overtid for stabsmedlemmer/innkallingsmannskaper. Utgifter til bevertning og materiell. Staben skal holde seg innenfor en økonomisk ramme under øvelsen.

Operasjon- blir bindeleddet mellom fagledere brann og stab. Tett knyttet til 110-sentralen.

Det blir ikke noe skadesteds-KO. Hvert skadested får sin skadestedsleder fra politiet som kommuniserer direkte med operativ stab hos politiet.

Vi må innrømme at vi er spente før øvelsen. Det er første gang vi setter stab på denne måten og sannsynligvis skal håndtere flere store skadesteder samtidig. Det byr seg mange muligheter for at de forskjellige aktørene i Øvelse Oslo løser øvingsmomenter uten å vente på konkrete bestillinger som rimer med det som faktisk skjer på og omkring skadestedene. Vi håper at staben kan bidra til å sørge for at vi gjør vår del av jobben på en god måte.

Veien videre

Dere som har lest artikkelserien om ICS, vil se at det legges ned mye godt arbeid på ”grasrota” for å sikre at vi kan gjøre vår del av jobben ved store brann- og ulykkessituasjoner. Hvis man skal få god effekt av å innføre et innsatsledelsessystem som ICS over hele landet, mener jeg det er flere utfordringer og oppgaver som ligger foran oss:

- *Vi må ta innover oss at Norge ikke er så stort, og at man må kunne regne alle ressurser i en region(og vel så det) som tilgjengelige ved store og langvarige hendelser.*
- *DSB må som overordnet faglig organ sørge for at det legges føringer for innføringen av ICS slik at det ikke oppstår lokale varianter.*
- *Brannvesen i regioner må forberedes på å inngå i hverandres innsatsorganisasjoner.*
- *Sivilforsvaret og brannvesenet må forberedes på å inngå i én organisasjon i innsatser der det er formålstjenelig.*
- *Det må bygges opp et undervisningsopplegg om ICS tilpasset norske forhold.*
- *Det må utarbeides en felles terminologi innenfor beredskapsområdet*
- *Det må etableres felles rutiner for bruk av nytt nødnett. Vi er ikke vant til å tenke stort i dag. Det må nedsettes en gruppe som skal se på hvordan det nye radiosystemet skal benyttes som ledelsesverktøy.*

- *NARRE(Nasjonalt ressursregister) vil bedre oversikten over tilgjengelige innsatsressurser vesentlig, men må også føre til (tvinge fram) standardisering.*
- *Myndighetsfordeling mellom lokal brannsjef og støttestaben må være tydelig for alle.*
- *Støttestabens rolle i forhold til etablert organisering av redningstjenesten må være tydelig for alle. I denne rollen vil enkelte av støttestabens oppgaver bortfalle.*
- *Det må opprettes et begrenset antall støttestaber. Her er det mange muligheter.*

Det viktigste, uansett hva man velger å kalle ”barnet”, er å sørge for at brannvesen seg i mellom og sammen med sivilforsvaret kan inngå i en stor innsatsorganisasjon som er foreberedt på å håndtere store hendelser

**Jon Myroldhaug, brannsjef
Oslo brann- og redningsetat**

